Akademia Pożarnicza w Warszawie
Wydział Inżynierii Bezpieczeństwa i Ochrony Ludności
Karta przedmiotu 2026 -

semestr 7

Planowanie i taktyka działań ratowniczych

Emergency planning and tactics

profil	ogólnoakademicki
kierunek	inżynieria bezpieczeństwa
poziom	jednolite magisterskie
program	SM-K: jednolite studia magisterskie dla strażaków w służbie kandydackiej na kierunku inżynieria bezpieczeństwa
forma studiów	stacjonarne
ECTS	6
koordynator	dr inż. Stanisław Lipiński

forma zajęć: wykład

godzin	30
wymagania wstępne	Osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie podstawowej wiedzy z przedmiotów: podstawy kierowania działaniami ratowniczymi, gaśnicze działania ratownicze, ratownictwo chemiczne i ekologiczne, ratownictwo techniczne oraz teorii bezpieczeństwa pożarowego.
cele	Celem nauczania jest nabycie: - podstawowej wiedzy z zakresu koordynowania, kierowania i dowodzenia działaniami ratowniczymi, w oparciu o reguły prawa i zasady sztuki ratowniczej; - wiedzy o możliwościach operacyjnych, znaczących dla bezpieczeństwa państwa podmiotów ratowniczych i związkach ich organizacyjnego powiązania; - umiejętności korzystania z technologii, procedur ratowniczych i taktyki użycia potencjału ratowniczego; - wiedzy z zakresu uregulowań prawnych dotyczących zakresu współpracy transgranicznej oraz międzynarodowych misji udzielania pomocy ratowniczej i humanitarnej.
metody	Wykład – prezentacja multimedialna.
praca własna	Studiowanie literatury, opracowanie wskazanych zagadnień (rozwiązanie problemu) z uzasadnieniem.
literatura podst.	1. Kamiński A., Sytuacje pożarowe, siły i środki w działaniach taktycznych, SGSP, Warszawa 1997. 2. Gierski E., Efektywność dowodzenia, FIREX, Warszawa 1997. 3. Kamiński A., Obliczenia w taktyce działań ratowniczo–gaśniczych, SGSP, Warszawa 1998. 4. Lisiecki M., Podstawy organizacji i kierowania w ochronie przeciwpożarowej, SGSP, Warszawa 1997. 5. Ranecki J., Ratownictwo chemiczno-ekologiczne, SA PSP, Poznań 1998. 6. Lipiński S. i inni, Skuteczne ratownictwo. Fachowy poradnik dla służb ratowniczych, Wyd. Verlag Dashofer Sp. z o.o., Warszawa 2005-2018, ISBN 83-88285-68-8. 7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym (Dz. U.1992 Nr 54, poz. 259). 8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym (Dz.U. 2001 nr 82 poz. 895 ze zm.) (t.j.: Dz.U. 2013 poz. 709). 9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1737). 10.Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1681). 11. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 1991 nr 81 poz. 351 ze zm.) (t.j.: Dz.U. 2022 poz. 2057). 12. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 Nr 88 poz. 400 ze zm.) (t.j.: Dz.U. 2022 poz. 1969).
literatura uzupeł.	1. Burzyński E., Podejmowanie decyzji w działaniach taktycznych straży pożarnych, IW CRZZ, Warszawa 1979. 2. Bielecki P., Podstawy taktyki gaszenia pożarów, SA PSP, Kraków 1996. 3. Wiśniewski W.: Organizacja i technologia gaszenia pożarów lasu, SA PSP, Poznań 2001. 4. Kamiński A., Technologia działań ratowniczo-gaśniczych. Taktyka gaszenia pożarów. Część I. Skrypt SGSP, Warszawa 1996. 5. Schroeder M., Ćwiczenie ratownicze, SA PSP, Poznań 2001. 6. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2002 r. Nr 62, poz. 558 ze zm.) (t.j.: Dz.U.2017.0.1897). 7. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U. z 2006 r. Nr 91, poz. 1410 ze zm.) (t.j.: Dz. U. 2022 poz. 1720, 1733). 8. Ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. o systemie powiadamiania ratunkowego (Dz.U. z 2013 r. poz. 1635 ze zm.) (t.j.: Dz.U. 2021 poz. 268). 9. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 r. Nr 89, poz. 590 ze zm.) (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 261, 583).

treści	godziny
Typologia zagrożeń. Przyczyny, skutki, ryzyko i statystyka występowania zdarzeń zwyczajnych, nadzwyczajnych i klęsk żywiołowych na terenie kraju.	2
Decyzje o ograniczeniu wolności i praw człowieka i obywatela w zakresie praw szczególnych kierującego działaniem ratowniczym, kierującego działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, kierującego akcją medyczną. Instrument władczy kierującego wprowadzenia obowiązku świadczeń osobistych i rzeczowych w warunkach zdarzeń zwyczajnych i nadzwyczajnych.	4
Więź organizacyjna i więź merytoryczna w warunkach współdziałania autonomicznych systemów ratowniczych.	2
Zarządzanie ratownictwem przy zdarzeniach zwyczajnych i nadzwyczajnych. Mechanizm cyklu działania zorganizowanego w procesie zarządzania decyzyjnego przedsięwzięciami i działaniami ratowniczymi.	4
Harmonizowanie technologii ratowniczych, metod, procedur i taktyki działań ratowniczych w trybie stanowienia zamiaru taktycznego w sytuacjach różnych zdarzeń wymagających obsługi ratowniczej.	4
Istota specyfiki i współzależności form zarządczych - dowodzenia, kierowania działaniem ratowniczym, koordynowania i współdziałania sił uczestniczących w akcjach zapobiegania i usuwania skutków zagrożeń.	2
Optymalizowanie decyzji o priorytetach ratowniczych w warunkach niepewności i deficytu możliwości wykonawczych przy zdarzeniach masowych.	2
Motywowanie i kontroling kierującego działaniem ratowniczym w przebiegu działań ratowniczych.	2
Metodyka tworzenia, weryfikowania i obiektywizowania procedur ratowniczych. Sporządzanie i opiniowanie wewnętrznych i zewnętrznych planów działań ratowniczych zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.	4
Stan zorganizowania systemu przeciwdziałania i likwidacji skutków klęsk żywiołowych z udziałem sił reagowania ratowniczego. Zasady dysponowania sprzętem i materiałami w czasie działań związanych z klęskami żywiołowymi. Procedury działania ratowniczego i zasady udziału podmiotów KSRG, pododdziałów Sił Zbrojnych RP i policji w zapobieganiu skutkom klęsk żywiołowych lub ich usuwaniu.	2
Techniczne i pozatechniczne środki bezpieczeństwa przeciwpowodziowego. Ocena zagrożenia powodziowego powiatu i województwa. Przedsięwzięcia organizacyjne realizowane w celu zapobieżenia powodzi. Lokalny system ostrzegania przed powodzią i innymi zagrożeniami na dużą skalę. Zasady działania podmiotów uczestniczących w zadaniach przeciwdziałania powodzi i innych klęsk żywiołowych.	2

forma zajęć: ćwiczenia projektowe

godzin	30
wymagania wstępne	Opanowanie zagadnień z przedmiotu podstawy kierowania działaniami ratowniczymi.
cele	Celem kształcenia jest nabycie: -nabycie i przyswojenie wiedzy obejmującej pojęcia z zakresu planowania operacyjnego, a także wiedzy dotyczącej podziału i zakresu zadań realizowanych w ramach przygotowania operacyjnego, -nabycie wiedzy dotyczącej technik planowania operacyjnego oraz zasad wdrażania tych technik w założonych przez prowadzącego zajęcia sytuacjach, -nabycie umiejętności doboru technik planowania operacyjnego do założonych sytuacji, także umiejętności dostosowywania i modyfikacji istniejących technik do zmian sytuacji, -nabycie umiejętności korzystania z narzędzi dostępnych w ramach procesu wspomagania decyzji w sytuacjach wymagających zastosowania technik operacyjnych, a stanowiących element planowania operacyjnego działań ratowniczych, -nabycie umiejętności planowania użycia potencjału ratowniczego wykorzystywanego podczas działań ratowniczych.
metody	Ćwiczenia - praca grupowa w zespołach problemowych.
praca własna	Studiowanie literatury.
literatura podst.	1. Kamiński A., Sytuacje pożarowe, siły i środki w działaniach taktycznych, SGSP, Warszawa 1997. 2. Gierski E., Efektywność dowodzenia, FIREX, Warszawa 1997. 3. Kamiński A., Obliczenia w taktyce działań ratowniczo – gaśniczych, SGSP, Warszawa 1998. 4. Lisiecki M., Podstawy organizacji i kierowania w ochronie przeciwpożarowej, SGSP, Warszawa 1997. 5. Ranecki J., Ratownictwo chemiczno-ekologiczne, SA PSP, Poznań 1998. 6. Skuteczne ratownictwo. Fachowy poradnik dla służb ratowniczych, pod red. S. Lipińskiego, ISBN 978-83-88285-68-8], Verlag Dashofer, Warszawa 2005-2018. 7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym (Dz. U.1992 Nr 54, poz. 259). 8. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym (Dz.U. 2001 nr 82 poz. 895 ze zm.). (t.j.: Dz.U. 2013 poz. 709). 9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1737). 10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1681).
literatura uzupeł.	11. Burzyński E., Podejmowanie decyzji w działaniach taktycznych straży pożarnych, IW CRZZ, Warszawa 1979. 12. Bielecki P., Podstawy taktyki gaszenia pożarów, SA PSP, Kraków 1996. 13. Wiśniewski W.: Organizacja i technologia gaszenia pożarów lasu, SA PSP, Poznań 2001. 14. Kamiński A., Technologia działań ratowniczo-gaśniczych. Taktyka gaszenia pożarów. Część I. Skrypt SGSP, Warszawa 1996. 15. Schroeder M., Ćwiczenie ratownicze, SA PSP, Poznań 2001. 16. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 1991 nr 81 poz. 351 ze zm.). (t.j.: Dz.U. 2021 poz. 869). 17. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. 1991 Nr 88 poz. 400 ze zm.). (t.j.: Dz.U. 2020 poz. 1123).

treści	godziny
1. Opracowanie analiz zagrożeń na terenie miasta/powiatu.	6
2.Tworzenie analiz zabezpieczenia operacyjnego miasta/ powiatu.	3
3. Sporządzanie sieci podmiotów KSRG wraz z obszarami chronionymi oraz ocena ich efektywności.	3
4. Przygotowanie i aktualizacja danych dotyczących gotowości operacyjnej i podwyższonej gotowości operacyjnej.	2
5. Opracowanie elementów powiatowego planu ratowniczego.	2
6. Opracowanie lokalnych zasad powiadamiania, alarmowania i współdziałania podmiotów podczas działań ratowniczych.	2
7. Organizacja przemieszczania sił i środków do czasowych miejsc stacjonowania.	2
8. Opracowywanie planów ćwiczeń na poziomie powiatowym.	5
9. Ocena przebiegu i efektów działań ratowniczych, szkoleń i ćwiczeń ratowniczych.	5

efekty przedmiotowe

lp	kkod	pkod	efekt przedmiotowy	weryfikacja
1	6W04	6W04-PlanTDRat1	Zna źródła i mechanizmy występujących niebezpieczeństw. Rozumie cele przyświecające ratowaniu, metody przeciwdziałania i likwidacji skutków zagrożeń przez odpowiednio przygotowane podmioty i systemy ratownicze, uposażone w zdolności operacyjne techniczne i organizacyjne oraz możliwości zarządzania bezpieczeństwem podczas działań.	Egzamin,Sprawdzian
2	6U04	6U04-PlanTDRat1	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz zespołową w celu efektywnego rozwiązywania zadań operacyjnych kierującego dzianiem ratowniczym, sztabu wspomagającego i planowania operacyjnego.	Dyskusja,Sprawdzian,Sprawozdania
3	6K01	6K01-PlanTDRat1	Jest gotów do krytycznej analizy i oceny własnych decyzji i działań oraz proponowania niezbędnych korekt.	Dyskusja,Sprawdzian,Sprawozdania

efekty kierunkowe

lp	kkod	efekt kierunkowy
1	6W04	Zna i rozumie podstawowe ekonomiczne, prawne, etyczne, społeczne i organizacyjne uwarunkowania inżynierii bezpieczeństwa, w tym zagadnienia w zakresie prawa międzynarodowego i krajowego dotyczącego ochrony ludności
2	6U04	Potrafi planować i organizować działania ratownicze, zabezpieczenie operacyjno-techniczne terenu i obiektów, szkolenia i ćwiczenia, a w szczególności opracować dokumentację w tym zakresie
3	6K01	Jest gotów do opisu i interpretacji wyników prac własnych, formułowania wniosków i opinii na temat zagadnień z zakresu kierunku studiów, w tym ich wpływu na środowisko społeczne

LEGENDA

kkod	kod efektu kierunkowego
pkod	kod efektu przedmiotowego